

Wstępna ocena przezimowania upraw¹ w 2018 r.

27.04.2018 r.

Z przeprowadzonych przez rzeczoznawców wojewódzkich w marcu b.r. badań monolitowych i połowych wynika, że w bieżącym roku uprawy ozime przezimowały nieco gorzej niż w roku ubiegłym, ale praktycznie bez większych strat. Przebieg warunków agrometeorologicznych w okresie tegorocznej zimy był na ogół korzystny dla zimujących roślin. Krótkotrwałe spadki temperatury (lokalnie do -25°C przy gruncie) i silne wiatry występujące przy niewielkiej pokrywie śnieżnej nie zagrażały zimującym ozimom, tylko miejscami powodując wysmalanie roślin. Powierzchnie upraw ozimych przeznaczone do zaorania po okresie zimowym są stosunkowo małe.

Przezimowanie upraw ozimych jest nieco gorsze niż w roku ubiegłym.

Oceniając stan plantacji można stwierdzić, że są one na ogół dobrej kondycji. Pewne zastrzeżenia można mieć do upraw położonych na niższych stanowiskach, na których wczesną wiosną pojawiły się zastoiska wodne po dość szybkim roztopieniu śniegu i dość obfitych opadach w tym okresie na zamrzniętą glebę.

Na przeważającym obszarze kraju wznowienie wegetacji roślin ozimych rozpoczęło się pod koniec III dekady marca, a korzystne warunki agrometeorologiczne umożliwiły wykonywanie wiosennych prac połowych. Lokalnie w drugiej połowie marca, a na znacznym obszarze kraju dopiero w pierwszej połowie kwietnia przystąpiono do siewów owsa, pszenicy jarej, jęczmienia jarego, buraków cukrowych oraz sadzenia ziemniaków. Uwilgotnienie wierzchniej warstwy gleby na początku okresu wegetacyjnego zabezpieczało potrzeby wodne roślin.

W II połowie kwietnia wystąpił znaczny wzrost temperatury, który przyczynił się do gwałtownego przyspieszenia siewów roślin jarych, ich wschodów oraz wegetacji ozimin. Obserwowano również przyspieszenie wegetacji na trwałych użytkach zielonych szczególnie tam gdzie warunki wilgotnościowe gleb pozwoliły na wczesne zastosowanie nawożenia mineralnego. Pod koniec I dekady kwietnia odnotowano rozpoczęcie kwitnienia drzew i krzewów owocowych oraz roślin na plantacjach jagodowych. Do połowy III dekady kwietnia nie zaobserwowano przemarznięcia pąków i kwiatów na drzewach i krzewach owocowych.

Ostateczna ocena strat zimowych, jak i wiosennych oraz ocena stanu zasiewów upraw rolnych i ogrodniczych zostanie przeprowadzona w drugiej połowie maja br.

Ocena stanu roślin ozimych zasianych jesienią 2017 r., pod zbiory w 2018 r.

Z oceny przeprowadzonej w listopadzie przez rzeczoznawców terenowych GUS wynika, że powierzchnia zbóż ozimych pod zbiory w 2018 r. wyniosła około 4,2 mln ha, tj. nieco mniej niż w roku ubiegłym, w tym:

- pszenicy ozimej ok. 1,9 mln ha,
- żyta ok. 800 tys. ha,
- pszenżyta ozimego ok. 1,2 mln ha,
- jęczmienia ozimego ok. 0,2 mln ha,
- mieszanek zbożowych ozimych ok. 0,1 mln ha.

Powierzchnię obsianą rzepakiem i rzepikiem ozimym szacuje się na ponad 0,8 mln ha.

Stan zasiewów ozimych pod zbiory 2018 r. przed wejściem w stan zimowego spoczynku był na poziomie ubiegłorocznym.

Powierzchnia zbóż ozimych zasianych jesienią 2017 r. pod zbiory w 2018 r. wyniosła ok. 4.2 mln ha.

¹Informacja zawiera wyniki wstępnej oceny przezimowania upraw ozimych oraz roślin sadowniczych przeprowadzonej przez rzeczoznawców wojewódzkich GUS. Oceny dokonano na podstawie badań monolitowych wykonanych w połowie marca oraz lustracji pól, łąk i sadów przeprowadzonej pod koniec marca, a także obserwacji warunków agrometeorologicznych i ich wpływu na stan upraw rolnych i ogrodniczych.

W optymalnych terminach agrotechnicznych zasiano około 69 % powierzchni pszenicy ozimej (w 2016 r. – 70%), około 74% powierzchni żyta (w 2016 r. – 73%), około 77% powierzchni jęczmienia ozimego (w 2016 r. – 79%), około 77% powierzchni pszenżyta ozimego (w 2016 r. – 77%), około 72% powierzchni ozimych mieszanek zbożowych (w 2016 r. – 76%) i około 77% powierzchni rzepaku ozimego (w 2016 r. - 78%).

W przekroju terytorialnym największy areał upraw ozimych w optymalnych terminach agrotechnicznych zasiano w województwach centralnych, natomiast największe opóźnienia siewów ozimin wystąpiły w województwach północno- zachodnich, niektórych zasiewów szczególnie pszenicy nie udało się zrealizować ze względu na nadmierne uwilgotnienie gleb.

Tabl. 1. Ocena stanu zasiewów ozimin w listopadzie 2017 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	w stopniach kwalifikacyjnych ^{a)}						
Pszenica	3,5	3,7	3,8	3,8	3,5	3,5	3,6
Żyto	3,4	3,6	3,6	3,7	3,4	3,6	3,6
Jęczmień	3,6	3,7	3,8	3,7	3,5	3,7	3,6
Pszenżyto	3,5	3,6	3,7	3,8	3,5	3,6	3,6
Mieszanki zbożowe	3,4	3,5	3,6	3,7	3,4	3,5	3,6
Rzepak i rzepik	3,8	3,8	3,8	3,8	3,5	3,7	3,8

a) Stopień „5” oznacza stan bardzo dobry, „4” – dobry, „3” – dostateczny, „2” – słaby, „1” – zły, klęskowy.

Przebieg warunków agrometeorologicznych w okresie zimy 2017/ 2018

Przebieg pogody w listopadzie był na ogół niezbyt korzystny dla rolnictwa. Utrzymujące się w ciągu miesiąca dodatnie temperatury powietrza podtrzymywały wegetację i stwarzały dobre warunki dla wzrostu i rozwoju ozimin, jednak nadmierne uwilgotnienie niekorzystnie wpływało na siewy i zbiór okopowych oraz kukurydzy na ziarno. W okresie tym wykonywane były opóźnione jesienne prace polowe oraz zbiór roślin okopowych i pastewnych. Oziminy wysiane w optymalnych terminach agrotechnicznych w listopadzie krzewiły się.

Pogoda w grudniu nie stwarzała większych zagrożeń dla zimujących roślin, a utrzymująca się w ciągu miesiąca wysoka temperatura powietrza, wzrastająca okresami powyżej 5°C zakłócała zimowy spoczynek roślin. W wyniku występujących w grudniu częstych i obfitych opadów deszczu w dalszym ciągu utrzymywał się nadmiar wilgoci w glebie, a na polach, głównie w obniżeniach terenowych pojawiły się zastoiska wody.

W styczniu panowały zróżnicowane warunki agrometeorologiczne. Notowane głównie w pierwszej połowie miesiąca stosunkowo wysokie temperatury powietrza przy powierzchni gruntu jak na tę porę roku, temperatura powietrza i gleby, powodowała zakłócenia w zimowym spoczynku roślin. Krótkotrwałe spadki temperatury powietrza dochodzące miejscami do -13°C i poniżej, raczej nie stwarzały zagrożenia dla zimujących roślin. Notowane w styczniu opady deszczu i deszczu ze śniegiem oraz topniejący śnieg powodowały lokalnie powstawanie na polach zastoisk wody, które podczas nocnych spadków temperatury tworzyły na skorupę lodową, co niekorzystnie wpływało na zimujące rośliny. Występujące lokalnie w ciągu miesiąca silne wysuszające wiatry, przy ujemnej temperaturze powietrza powodowały wysmalanie odkrytych roślin przy braku okrywy śnieżnej.

Przebieg pogody w lutym był zróżnicowany i stwarzał umiarkowane zagrożenia dla zimujących roślin. W pierwszej połowie miesiąca dość wysoka temperatura powietrza zakłócała zimowy spoczynek roślin, powodując ich osłabienie oraz zmniejszenie zimotrwałości i mrozoodporności. W drugiej połowie miesiąca pod wpływem znacznych spadków temperatury powietrza przy powierzchni gruntu dochodzących poniżej -22°C, na przeważającym obszarze kraju brak było pokrywy śnieżnej, która chroniłaby rośliny przed nadmiernym wychłodzeniem, a występujące okresowo silne wiatry narażały zimujące rośliny na wysmalanie.

Tabl. 2. Temperatura powietrza i opady w okresie od jesieni 2017 r. do wiosny 2018 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Średnia krajowa temperatura powietrza		Średnie krajowe sumy opadów	
	°C	odchylenie od normy ^{a)}	mm	% normy ^{a)}
JESIEŃ^{b)} 2017				
Wrzesień	13,4	0,5	110,3	190,5
Październik	9,9	1,7	91,2	208,7
Listopad	4,6	1,7	49,4	119,6
ZIMA^{b)} 2017/ 2018				
Grudzień	2,2	2,4	40,0	95,0
Styczeń	1,1	2,9	33,9	107,6
Luty	-3,3	-2,4	11,2	39,9
WIOSNA^{b)} 2018				
Marzec	0,3	-2,4	27,2	80,9

a) jako normę IMiGW przyjmuje od 2002 r. średnie z lat 1971-2000

b) średnie miesięczne. / obliczenia GUS na podstawie danych IMiGW.

Pogoda w marcu nie sprzyjała obsychaniu pól i ogrzewaniu gleby, a także wegetacji ozimin i trwałych użytków zielonych, pomimo tego wcześniej zastosowano nawożenie nawozami mineralnymi, a także przeprowadzono zabiegi pielęgnacyjne z użyciem herbicydów.

W kwietniu warunki agrometeorologiczne były zróżnicowane, ale od drugiej dekady bardzo korzystne dla wschodów, wegetacji i rozwoju roślin.

Wstępna ocena przezimowania zbóż ozimych oraz rzepaku i rzepiku

Z badań monolitowych i polowych przeprowadzonych przez rzeczoznawców wojewódzkich pod koniec marca br. wynika, że uprawy ozime w całym kraju przezimowały lepiej niż w roku ubiegłym, odnotowano mniej roślin martwych i wątpliwych. Na plantacjach zasianych po optymalnych terminach agrotechnicznych, gdzie jesienią wschody były nierównomierne odnotowano niską odsadę roślin.

Lokalnie straty zimowe (uszkodzenia roślin) powstały w wyniku:

- obniżonej mrozoodporności i słabego wyrośnięcia roślin jesienią,
- występowania zastoisk wody w obniżeniach terenowych powodujących wymoknięcia roślin,
- wysmalania roślin na skutek wiatrów wysuszających, przy silnych mrozach i braku okrywy śnieżnej.

Według oceny rzeczoznawców wojewódzkich GUS, w kraju do zaorania zakwalifikowano tylko ok. 1,5% powierzchni zasiewów zbóż ozimych oraz ok. 4% rzepaku i rzepiku ozimego. Największe straty zimowe w powierzchni plantacji rzepaku i rzepiku ozimego odnotowano w województwach: kujawsko-pomorskim - 18% oraz mazowieckim - 10% i w wielkopolskim -

Do zaorania zakwalifikowano ok. 1,5% powierzchni zbóż ozimych oraz ok. 4% powierzchni rzepaku i rzepiku zasianych jesienią 2017 r. pod zbiory w 2018 r.

8%, natomiast zbóż ozimych najczęściej przewiduje się zaorać w województwach: kujawsko-pomorskim – 10%, wielkopolskim – ok. 3% i mazowieckim -2%.

W badanych próbach polowych udział roślin żywych i nasion kielkujących wyniósł w bieżącym roku dla pszenicy ozimej – ponad 92% (o 2 pkt. proc. mniej niż w roku ubiegłym), dla żyta – 96% (o 1 pkt. proc. mniej), dla jęczmienia ozimego – 95% (o 1 pkt. proc. mniej), dla pszenżyta ozimego – 95% (o 1 pkt. proc. mniej niż w roku ubiegłym), a dla rzepaku i rzepiku ozimego – 87% (o 3 pkt. proc. mniej niż w roku ubiegłym). Ponadto w badanych próbach monolitowych stwierdzono od 3% do 6% roślin wątpliwych, najczęściej roślin wątpliwych zanotowano na plantacjach rzepaku i rzepiku.

Ocena przezimowania drzew, krzewów owocowych i plantacji jagodowych oraz stan upraw ogrodniczych

Rośliny sadownicze przezimowały po zimie 2017/2018 na ogół bardzo dobrze. Krótkotrwałe spadki temperatury występujące w lutym i marcu nie spowodowały w sadach praktycznie żadnych strat, natomiast w niektórych rejonach kraju odnotowano na ogół niewielkie uszkodzenia na plantacjach truskawek, a straty te dotyczyły szczególnie młodych plantacji. Ruszenie wegetacji drzew i krzewów owocowych oraz truskawek obserwowano już w II połowie marca, jednak wiosenne chłody przyczyniły się do jej spowolnienia. W celu przyspieszenia wzrostu truskawek odnotowano, że wiele plantacji zostało przykrytych folią. Rośliny sadownicze rozpoczęły wiosenną wegetację przeważnie później niż w roku poprzednim. Najwcześniejsze gatunki drzew (brzoskwinie, morele) zaczęły kwitnąć lokalnie w pierwszej dekadzie kwietnia. Od końca drugiej dekady kwietnia gdy wegetacja postępowała bardzo dynamicznie, kwitły już prawie wszystkie gatunki drzew owocowych. Warunki agrometeorologiczne oraz stan zaawansowania siewów warzyw gruntowych obecnie jest bardzo zróżnicowany w poszczególnych rejonach kraju. Na przeważającym obszarze, do siewu warzyw gruntowych przystąpiono w III dekadzie marca, lecz ich zaawansowanie było na ogół gorsze niż w roku ubiegłym. Wielu rolników wstrzymało się z siewem oraz wysadzeniem rozsady warzyw ze względu na chłody oraz nadmierne uwilgotnienie gleby. Warunki do wschodów roślin warzywniczych były również bardzo zróżnicowane. Wzrost temperatury w pierwszej dekadzie kwietnia sprzyjał przeprowadzaniu siewów i wschodom roślin.

Opracowanie merytoryczne:

Stanisław Niszczoła – Naczelnik Wydziału

Kazimierz Dziubiński – Główny Specjalista

Tel: 22 608 33 53

e-mail: s.niszczoła@stat.gov.pl

e-mail: k.dziubiński@stat.gov.pl

Rozpowszechnianie:

Rzecznik Prasowy Prezesa GUS

Karolina Dawdziuk

Tel: 22 608 3475, 22 608 3009

e-mail: rzecznik@stat.gov.pl

Wydział Współpracy z Mediami

tel.: 22 608 34 91, 22 608 38 04

faks: 22 608 38 86

e-mail: obslugaprasowa@stat.gov.pl

www.stat.gov.pl

@ GUS_STAT

@ GłównyUrządStatystyczny

Powiązane opracowania

[Użytkowanie gruntów i powierzchnia zasiewów w 2017 roku](#)

Temat dostępny w bazach danych

[BDL: Powierzchnia zasiewów](#)

Ważniejsze pojęcia dostępne w słowniku

[Powierzchnia upraw](#)